

POSTANOWIENIE

26 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 26 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A.Z. i I.C.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 1 października 2024 r., V ACa 1671/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża stronę pozwaną kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które –

zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. – będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1 października 2024 r. (sygn. akt V ACa 1671/22), pełnomocnik pozwanej Banku spółki akcyjnej w W., jak wynika z treści wniosku oraz jego uzasadnienia, wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. potrzebę wykładni przepisów prawa. Argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu odnosi się wyłącznie do tej podstawy.

W treści wniosku wskazano również art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., odnoszący się do przesłanki oczywistej zasadności skargi, ale w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania brak jest jakichkolwiek twierdzeń, argumentów czy wywodów uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej z tej przyczyny, co prowadzi do wniosku, że powołanie tej przyczyny miało charakter wyłącznie formalny lub nastąpiło omyłkowo – bez zamiaru rzeczywistego jej podniesienia.

Odnosząc się do przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazanej przez skarżącą, Sąd Najwyższy stwierdza, że nie została ona wykazana w sposób uzasadniający uwzględnienie wniosku na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., dotycząca potrzeby wykładni przepisów prawnych, wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu tej wykładni oraz przedstawienia, na czym polegają trudności interpretacyjne. Konieczne jest również wykazanie, że mają one rzeczywisty i poważny charakter, nie należą zaś do zwykłych wątpliwości związanych z procesem stosowania prawa. Wymagane jest także wykazanie, że treść i znaczenie przepisu nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy

różnej wykładni przepisu, konieczne jest także wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, oraz z 14 grudnia 2023 r., I CSK 6110/22). Należy podkreślić, że wątpliwości wskazane przez skarżącego muszą istnieć również w chwili orzekania w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Argumentacja dotycząca rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga przytoczenia orzeczeń, które wskazują na rzeczywistą i aktualną rozbieżność w wykładni przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2024 r., I CSK 1225/23).

Skarżąca jako problem interpretacyjny wskazała potrzebę wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c., podnosząc, że przepisy te budzą poważne wątpliwości i wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów w zakresie skutków uznania postanowień umownych za abuzywne i możliwości ich zastępowania przepisami dyspozytywnymi (art. 41 Prawa wekslowego lub art. 358 k.c. w brzmieniu nadanym nowelizacją z dnia 23 października 2008 r.).

W ocenie Sądu Najwyższego w aktualnym stanie orzeczniczym nie zachodzi wskazana przez skarżącą przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Analiza powołanych przez skarżącą rozstrzygnięć nie wykazuje istnienia rzeczywistego sporu interpretacyjnego, który uzasadniałby nadal potrzebę wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. Problematyka skutków uznania klauzuli indeksacyjnej, zawartej w umowie kredytu, za abuzywną oraz możliwości jej częściowego usunięcia i zastąpienia przepisami dyspozytywnymi była już wielokrotnie przedmiotem rozstrzygnięć zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

W orzecznictwie ugruntowany został pogląd, że postanowienia umowne przyznające bankowi jednostronną swobodę w ustalaniu kursów walut są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta, a ich eliminacja prowadzi co do zasady do upadku mechanizmu indeksacyjnego i nieważności umowy (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22, z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22, z 19 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 i z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22, oraz wyroki Trybunału

Sprawiedliwości Unii Europejskiej: z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, ECLI:EU:C:2019:819 oraz z 16 marca 2023 r., C-6/22, M.B., U.B., M.B. przeciwko X S.A., ECLI:EU:C:2023:216).

W uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 (OSNC 2021, nr 9, poz. 56), której nadano moc zasady prawnej, wskazano, że zastąpienie postanowień abuzywnych przepisami dyspozytywnymi jest dopuszczalne wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych, przy łącznym spełnieniu trzech przesłanek. W szczególności podkreślono, że umowa nie może obowiązywać bez eliminowanego postanowienia; że brak uzupełnienia wywołałby szczególnie niekorzystne skutki dla konsumenta – oceniane indywidualnie, z uwzględnieniem jego stanowiska; oraz że luka może zostać wypełniona wyłącznie przepisem dyspozytywnym lub innym przepisem stosowanym za zgodą stron. Skarga kasacyjna nie zawiera argumentacji, która – w kontekście przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – uzasadniałaby potrzebę ponownej wykładni tych kryteriów ani wskazywała na istnienie rzeczywistych wątpliwości interpretacyjnych.

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości ani abuzywny charakter klauzul odsyłających do tabel kursowych banku, ani konsekwencje ich eliminacji, obejmujące upadek mechanizmu indeksacyjnego oraz brak możliwości zastąpienia tych postanowień przepisami dyspozytywnymi. W szczególności wykluczone jest utrzymanie umowy jako kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR, gdyż prowadziłoby to do przekształcenia charakteru zobowiązania w sposób sprzeczny z naturą stosunku prawnego oraz konstrukcją umowy przyjętą przez strony w chwili jej zawarcia (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 382/22, z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22). Stanowisko to znajduje także potwierdzenie w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. m.in. wyroki: z 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt, ECLI:EU:C:2019:207 i z 3 października 2019 r., C-260/18, K. Dziubak, i J. Dziubak, ECLI:EU:C:2019:819), w

których podkreślono, że sąd krajowy nie może przekształcać charakteru zobowiązania ani zastępować klauzul abuzywnych rozwiązaniami prowadzącymi do zmiany istoty umowy. Argumentacja skarżącej zmierzająca do „uzłotowienia” umowy lub utrzymania jej w mocy poprzez zastosowanie przepisów dyspozytywnych pozostaje zatem w oczywistej sprzeczności z jednolitą linią orzecniczą i nie ujawnia żadnej potrzeby wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. (zob. szerzej m.in. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 30 grudnia 2025 r. m I CSK 2498/24).

Utrwalona jest również wykładnia przepisów powołanych przez skarżącego, zgodnie z którą definitywna bezskuteczność klauzul abuzywnych prowadzi do nieważności umowy, jeżeli brak jest dopuszczalnej regulacji zastępczej, a konsument nie potwierdził postanowień niedozwolonych. Wynika to wprost z powołanej już uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 oraz późniejszych orzeczeń (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21, z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22, z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23, z 9 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 oraz z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22). W szczególności według ukształtowanego orzecznictwa co do zasady wyłączona jest możliwość zastąpienia niedozwolonego postanowienia umownego odnoszącego się do sposobu określania kursu waluty obcej (w umowie kredytu indeksowanego czy denominowanego) innym sposobem określenia kursu waluty obcej (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 14 lutego 2025 r., II CSKP 1545/22 oraz z 28 lutego 2025 r., II CSKP 1277/24).

W realiach umów kredytów indeksowanych jedynym przepisem art. 358 k.c. mogącym wchodzić w grę jako norma dyspozytywna jest § 2. Próby uzupełniania luki przepisami art. 358 § 2 k.c., art. 41 Prawa wekslowego czy art. 65 k.c. zostały jednak odrzucone w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który konsekwentnie przyjmuje się, że art. 358 § 2 k.c. nie znajduje zastosowania do kredytów indeksowanych, w których waluta obca pełni wyłącznie funkcję przeliczeniową. Przepis ten wszedł w życie dopiero w dniu 24 stycznia 2009 r., ustawą z dnia 23 października 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz ustawy - Prawo dewizowe (Dz.U. z 2008 r. Nr 228, poz. 1506), a brak jest przepisów intertemporalnych pozwalających na jego stosowanie do umów zawartych przed tą

datą. Z tego względu art. 358 § 2 k.c. nie może być stosowany retroaktywnie ani wykorzystywany do uzupełniania treści umów zawartych przed jego wejściem w życie, co potwierdza konsekwentnie orzecznictwo Sądu Najwyższego (m.in. wyroki z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22, z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22). Z kolei art. 41 Prawa wekslowego dotyczy wyłącznie zobowiązań wekslowych, odnosi się jedynie do przeliczenia sumy wekslowej w dniu płatności i nie może być stosowany ani wprost, ani przez analogię do umów kredytowych, w szczególności nie reguluje żadnego mechanizmu waloryzacyjnego (zob. powołane wyżej wyroki Sądu Najwyższego oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 15 maja 2025 r., I CSK 3415/23). Również Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w szczególności w wyrokach z 3 października 2019 r., C-260/18, oraz z 16 marca 2023 r., C-6/22, konsekwentnie wskazuje, że art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.UE.L. 1993.95.29 z dnia 1993.04.21) sprzeciwia się uzupełnianiu luk w umowie przepisami o charakterze ogólnym, zasadami słuszności lub zwyczajami, a także jakiegokolwiek wykładni prowadzącej do zachowania/przywrócenia równowagi kontraktowej wbrew woli konsumenta. Pogląd ten znajduje potwierdzenie w orzecznictwie TSUE wykluczającym zastępowanie klauzul abuzywnych wykładnią oświadczeń woli stron lub przepisami dyspozytywnymi (zob. wyroki z 3 października 2019 r., C-260/18, K. Dziubak, i J. Dziubak, ECLI:EU:C:2019:819, z 14 czerwca 2012 r., C-618/10, Banco Español de Crédito, ECLI:EU:C:2012:349, z 26 marca 2019 r., C-70/17, Abanca, ECLI:EU:C:2019:250, z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler, ECLI:EU:C:2014:282 i z 2 września 2021 r., C-932/19, OTP Jelzálogbank, ECLI:EU:C:2021:673). W konsekwencji zarówno art. 358 § 2 k.c., jak i art. 41 Prawa wekslowego nie mogą stanowić podstawy do uzupełnienia luki powstałej po eliminacji klauzul abuzywnych, a ich treść i zakres zastosowania nie budzą żadnych wątpliwości interpretacyjnych. Powołanie się przez skarżącą na te przepisy nie ujawnia zatem potrzeby wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Należy podkreślić, że zagadnienia podnoszone przez skarżącą nie mają cech nowości wymaganej dla uzasadnienia przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania ani nie ujawniają potrzeby wykładni przepisów prawa w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Kwestie te były przedmiotem wielokrotnych wypowiedzi Sądu Najwyższego, często w odniesieniu do zbliżonych treści umów kredytowych. W międzyczasie ukształtowała się jednolita i stabilna linia orzecznicza dotycząca skutków stwierdzenia abuzywności klauzul indeksacyjnych oraz braku możliwości ich zastępowania przepisami dyspozytywnymi. W świetle aktualnego dorobku judykatury skarga jest wtórna i nieaktualna, co wyłącza możliwość jej przyjęcia do rozpoznania.

Wbrew twierdzeniom skarżącej, nie istnieją obecnie rozbieżności w orzecnictwie dotyczące wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. Wskazywane przez nią rozstrzygnięcia pochodzą sprzed ukształtowania się jednolitej linii orzeczniczej i utraciły aktualność w świetle późniejszych, konsekwentnych orzeczeń Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Skarga kasacyjna powiela argumentację, która była już wielokrotnie oceniana i jednolicie odrzucana w postępowaniach kasacyjnych, co potwierdzają liczne postanowienia o odmowie przyjęcia skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 3 kwietnia 2024 r., I CSK 2225/23, z 23 lipca 2024 r., I CSK 2403/23, z 13 grudnia 2024 r., I CSK 57/24, z 20 grudnia 2024 r., I CSK 2478/23, z 15 kwietnia 2025 r., I CSK 1167/24, z 17 kwietnia 2025 r., I CSK 1257/24., z 22 maja 2025 r., I CSK 1009/24, z 29 maja 2025 r., I CSK 747/24 i I CSK 3628/23, z 28 sierpnia 2025 r., I CSK 63/24, z 25 listopada 2025 r., I CSK 2176/24, z 30 grudnia 2025 r., I CSK 2498/24, a także wyrok z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22 oraz z 6 listopada 2025 r., II CSKP 67/23 wraz z powołanym tam szerokim orzecnictwem).

Wobec powyższego, przedstawione w skardze kasacyjnej twierdzenia o potrzebie wykładni przepisów nie spełniają przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Ich rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy nie jest niezbędne ani dla ukierunkowania praktyki sądowej, ani dla zapewnienia jednolitości wykładni prawa. Argumentacja zawarta we wniosku, zestawiona z motywami zaskarżonego wyroku oraz aktualnym dorobkiem orzeczniczym Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, nie daje podstaw do kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w objętej nim materii. Skarga kasacyjna jako środek o charakterze publicznoprawnym, nie służy rozstrzyganiu jednostkowych sporów, lecz kształtowaniu wykładni prawa w

interesie ogólnym, czego w niniejszej sprawie brak. Skarżąca nie wykazała więc, by w dacie orzekania zachodziła rzeczywista potrzeba ponownej wykładni wskazanych przepisów oraz odniesienia się do poruszonej problematyki. Skarga kasacyjna nie zasługuje zatem na przyjęcie do rozpoznania.

Wskazać należy również, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego – na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną – orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. pozwaną, która przegrała sprawę w postępowaniu kasacyjnym.

Dariusz Dończyk

(A.G.)

[SOP]